

AZ EGYÜTT FOGLALKOZTATÁSPOLITIKAI VITAIRATAI #4

KIÚT A DZSUNGELBŐL

EGYSZERŰBBEN ÉS HATÉKONYABBAN VÁLLALKOZNI

VÁRADI ANDRÁS ALAPÍTVÁNY

EGYÜTT

A Dolgozni. Boldogulni. sorozatban korábban megjelent:

#1 Szerződés a valódi munkahelyekért – program az álláskeresők számára

#2 Kulcsszerepben a nők – ajánlások a gyermekvállalás és a munkavállalás kedvezőbb összehangolására

#3 Közlekedj okosan! - a közösségi közlekedés átalakítása a foglalkoztatási helyzet javításáért

A Dolgozni. Boldogulni. vitairatok keretében az Együtt közpolitikai alapítványa, a Váradi András Alapítvány olyan szakmailag megalapozott, tényeken alapuló közpolitikai beavatkozásokra tesz javaslatot, amelyek érdemben hozzájárulnának a magyarországi foglalkoztatás fenntartható bővüléséhez és a biztonságosabb munkavállaláshoz.

ÉLETSZERŰ SZABÁLYOKAT A MAGASABB FOGLALKOZTATÁSÉRT!

A túlszabályozottság és a betarthatatlan szabályok dzsungele óriási társadalmi veszteségekhez vezetnek, melyek már egyéni szinten megmérgezik a vállalkozási hajlandóságot. Az egész magyar gazdaság ráfizet arra, ha a vállalkozók a lényegi munka, a vásárlói igények kiszolgálása helyett a munkaidejüket a számlák töltögetésével, szabályok bogarászásával, hivatali ügyintézéssel töltik. Minden vállalkozás arra összpontosítja a figyelmét és az erőforrásait, ami leginkább akadályozza a sikerességét. Egy egészséges piacgazdaságban a vállalkozások számára a legfőbb kihívás a piaci versenyben való helytállás, a fogyasztói igények minél jobb kielégítése lenne, Magyarországon ehelyett kutatások bizonyítják, hogy a vállalkozások a legnagyobb kihívásnak a szabályozást és az adóterhelést érzik, és csak ezután jön a versenytárs vagy a fogyasztó szerepe.

Ma ott tartunk, hogy a sikeres vállalkozásnak elsősorban az állami adminisztrációra kell figyelnie, csak utána jön a piaci verseny, a fogyasztók igényeinek felmérése, a munkatársak szempontjainak figyelembevétele. Sajnos a magyar állam sok esetben inkább gátjává válik annak, hogy a piacon sikeresek, versenyképesek legyenek a magyar vállalkozások, mintsem támogató szerepet töltene be.

Szakértői konszenzus övezte állítás, hogy a magyar gazdaság teljesítményét hátráltató egyik legfőbb tényező a bizalom hiánya. A fenti probléma súlyosan hozzájárul a bizalmatlanság kialakulásához és fennmaradásához. A piaci szereplők úgy érzik, az állam által alkotott és kikényszerített szabályok nem a közjót, és főleg nem az ő érdekeiket szolgálják. Rengeteg a felesleges maceraként, nyűgként rájuk nehezedő szabály, amelyek gyakori váltakozása átláthatatlanná, követhetetlenné és kiszámíthatatlanná teszi a vállalkozási környezetet. Ez megalapozza az állam iránt érzett mély bizalmatlanságot, és egyenes úton a normák és szabályok gyakori megsértéséhez vezet. A gyakori szabályszegések aztán az állam és hivatal oldalán erősítik a bizalmatlanságot. Az ördögi kört a közvélemény „csaló vállalkozó” – „fojtogató állam” stigmái is erősítik.

Maga a tény, hogy sok és sokféle adminisztratív teher kapcsolódik a foglalkoztatáshoz, közvetlenül negatívan befolyásolja a hazai munkaerőpiacot. A Deloitte tanácsadócég tanulmánya szerint a hazai foglalkoztatókat terhelő bejelentési, nyilvántartási, járulék-megállapítási- és bevallási, járuléklevonási terhek például összesen 28,5 Mrd Ft-ra rúgnak évente. A bürokratikus terhek miatt a vállalkozások számára még drágább lesz a munkaerő.

A vállalkozások, különösen a kisvállalkozások foglalkoztatási szerepe jól ismert – a magyarországi kkv-k összesen majd 2 millió munkavállalót foglalkoztatnak, ami nagyjából háromszorosa a nagyvállalatoknál dolgozók számának. Több mint egymillió fő mikrovállalkozások alkalmazásában áll – olyan cégeknél dolgozik, amelyek jellemzően egy-két fővel végzik a tevékenységüket.

Ez a foglalkoztatási szerep egy különösen nehéz helyzetben levő munkaerőpiaci csoport számára igazán fontos. Magyarországon a rendszerváltás óta súlyos probléma a képzetlenek alacsony foglalkoztatottsága. Munkaerőpiaci kutatások szerint ez azzal is magyarázható, hogy a megszűnő szocialista vállatokból elbocsátott embereket nem tudta felszívni egy dinamikusan növekvő kis- és családi vállalkozói szektor.

Foglalkoztatási szempontból kulcsfontosságú tehát a vállalkozók tehermentesítése, hogy új vállalkozások jöjjenek létre és a meglevők növekedni tudjanak, ezzel csökkentve a hazai foglalkoztatási válságot.

VÁLLALKOZÁSOK ADMINISZTRATÍV TERHEINEK CSÖKKENTÉSE

EGY HÁROM RÉSZES JAVASLATCSOMAG

1) AZ ÚJ TERHEK ÁRA A RÉGIEK ELTÖRLÉSE

Ahhoz, hogy kiutat találhassanak a dzsungelből a hazai törekvő vállalkozók, javasoljuk az **ADMINISZTRÁCIÓS PLAFON** bevezetését a burjánzó bürokrácia megállítása érdekében. Az évtizedek alatt felhalomozódott, és ma már gúzsba kötő szabályok visszaszorításának érdekében garantálja az állam, hogy új adminisztrációs kötelezettségek bevezetése esetén legalább ugyanakkora tehercsökkentést hajt végre! Ne növekedhessen tovább a vállalkozókat visszahúzó teher!

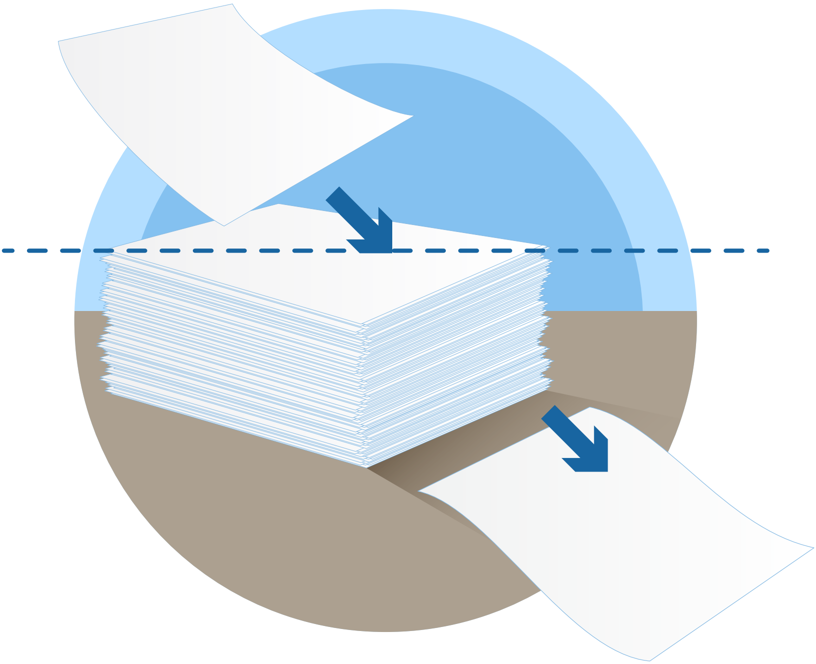
2) 5% RUGALMASSÁG, 95% GAZDASÁGFEHÉRÍTÉS

A fizetési forgalom elavult dzsungelében is ideje rendet tenni! Javasoljuk a **FIZETÉSI FORGALOM MODERNIZÁCIÓJÁT** az egyszerűbb és olcsóbb könyvelés és kifizetés érdekében. Kezdjük meg a papír alapú áfás számlák visszaszorítását, fokozzuk tovább a bankkártyás fizetés ösztönzését és vezessük be az adók és járulékok egyszámlás utalását! Belátható időn belül érjük el a teljesen digitális fizetési forgalmat!

3) HIBÁZNI, TANULNI, MEGÉRTENI

Javasoljuk a **SZOLGÁLTATÓ SZEMLÉLETŰ HIVATALOK** kialakítását, amelyek első alkalommal a büntetés helyett figyelmeztetnek! A szemléletváltozást az első szabályszegésekre vonatkozó sárga lapok bevezetésével és a hivatali dokumentumok, online felületek kötelező közérthetőségével kezdjük el. Minden vállalkozó tanulhasson a saját hibájából és érthesse meg a rá vonatkozó szabályokat!

1) ADMINISZTRÁCIÓS PLAFON

› A vállalkozások számára terhekkel járó új adminisztrációs kötelezettség csak akkor írható elő, ha az állam ezt párhuzamosan egy vállalkozásra vagy egy munkavállalóra vetítve munkaórában mérve legalább ugyanakkora tehercsökkentéssel ellensúlyozza.

› Ha az állam új adminisztrációs kötelezettséget vezet be, mindig köteles előzetes hatásvizsgálattal megbecsülni, hogy ez egy vállalkozásra vagy egy munkavállalóra vetítve átlagosan hány munkaórányi terhet jelent majd.

› A hatásvizsgálatok és a monitoring rendszer kiépítéséhez és működtetéséhez, illetve a rendszeres vállalati szintű reprezentatív adatfelvételekhez az érintettek és szakértők bevonását javasoljuk.

A vállalkozók oldalán a bürokrácia költsége jellemzően a ráfordított munkaórákban csapódik le – ha egy vállalkozónak vagy alkalmazottjának előírások és szabályozások bogarászásával, ezek adminisztrációjával kell töltenie az idejét, kevesebb energiája marad magára az értékteremtő vállalkozói tevékenységre.

Már több korábbi kormány nekiveselkedett különböző ambiciózus bürokráciacsökkentő programoknak. Ezek egyik fontos problémája volt a világos célok és sikerkritériumok hiánya. A vállalkozók elveszett ideje az adminisztráció terheit mutató legjobb mérőszám, amelynek csökkentése világos célként tud szolgálni a kormányzati beavatkozás számára.

Az adminisztrációs terhekre fordítandó munkaórák csökkentésének egyik hatékony eszköze lehet a felelősségek újraosztása. Nemzetközi tapasztalatok szerint számos területen lehetne adminisztrációval töltött munkaórákat spórolni azzal, ha az állam nem előzetes szabályozással és ellenőrzéssel vagy bonyolult engedélyeztetési eljárásokkal avatkozna be a vállalkozók működésébe, hanem lehetővé tenné, hogy a piaci szereplők vállalják át a felelősséget, és csak károkozás esetén fizessenek kártérítést. (Természetesen a szabályozás továbbra is indokolt olyan esetekben, amikor a károkozás túl súlyos kockázattal, pl. emberélet veszélyeztetésével járna – a szabályozások túlnyomó része azonban nem ilyen.) A kártérítés elkerülése épp elég ösztönzőt jelent a piaci szereplőknek, pl. vendéglátóipari vagy építőipari vállalkozóknak, hogy a fogyasztók és munkavállalók érdekeit követve működjenek, viszont számos, a napi működést észszerűtlenül korlátozó szabálytól megszabadítaná őket.

Számos sajtóhírben, érintetti és szakértői véleményben, sőt, a kormány kommunikációjában is központi téma, hogy zuhanórepülésben van hazánk versenyképessége – a Világgazdasági Fórum számos indikátort összesítő rangsorában 140 ország közül 2010-ben még a 48.-ok voltunk, jelenleg a 60. helyen állunk. A jelenlegi kormány tevékenységének legfontosabb, a piaci szereplők oldaláról érkező kritikája az átláthatatlanság és kiszámíthatatlanság – ebben a versenyképességi mutatóban 2010 óta 38 helyet rontottunk.

Az ADMINISZTRÁCIÓS PLAFON hatásai

Javaslatunk tartós javulást tud elérni az adminisztrációs terhek csökkentésében, mert hatására megváltoznak a szereplők motivációi. Érdekeltté teszi az államot a felesleges jogszabályok megszüntetésében, a kiszámítható működésben, és a döntéshozók figyelmét ráirányítja a szabályalkotás költségeire.

A javaslat mérsékelni fogja a változtatások gyakoriságát, és az ebből fakadó plusz terheket (az új szabályok megismerése, a nekik való megfelelés), amelyet számos hazai vállalkozás és érdekvédelmi szervezet kifogásol.

Az adminisztratív plafon által elért kiszámíthatóság hozzájárulna a vállalkozások versenyképességének növekedéséhez, valamint a külföldi működőtőke magyarországi beruházásaihoz.

2) A FIZETÉSI FORGALOM ÉLETSZERŰ MODERNIZÁCIÓJA

› A magyar fizetési forgalmi rendszert a tisztességes vállalkozások javára kell modernizálni: kevesebb papíralapú áfás számla, több elektronikus számla, több bankkártya-elfogadó hely, olcsóbb online-pénztárgép működtetés, egyszámlás adó- és járulékfizetés. Ezek teszik egyszerűbbé és hatékonyabbá a magyar vállalkozások életét.

› Javasoljuk a kis értékű, papíralapú áfás számlák visszaszorítását és fokozatos megszüntetését, ezzel csökkentve a mikroszámlák miatti időpazarlást.

» A vállalkozás költségeinek 5%-áig nem kell áfás számlát kérni, az egyszerű nyugta is megfelelő számviteli bizonylat.

» A csalások visszaszorítására az 5%-os szabályt kiegészítve további ésszerű korlátozásokat javaslunk, pl. a bejelentett alkalmazottankénti évi 200 ezer forintos limitet.

› Javasoljuk elektronikus számlázási rendszer létrehozását, és alkalmazásának fokozatos kötelezővé tételét az eladók és a céges vevők oldalán is – az elektronikus fizetés során az elszámolási rendszer automatikusan gyűjti, és az adóhivatalhoz továbbítja a számlákat (a bankkártya tartalmazza a vállalkozás számlázási adatait).

› A javaslat csak az elektronikus fizetési rendszer fejlesztésével együtt valósítható meg, ezért azonnali lépéseket tennénk a bankkártya-elfogadói hálózat bővítésére és a bankkártyás fizetés költségeinek csökkentésére.

» Államilag támogatott elfogadóhely-telepítési programot javaslunk, amellyel 30%-al növekedne a vállalkozások POS-termináljainak száma. A programhoz tartozó támogatási alap kezdő összege 3 Mrd Ft lenne, amelyből a Magyar Nemzeti Bank számításai szerint 30 ezer új terminál finanszírozható.

» További ösztönzőképp az utalásokhoz hasonlóan a bankkártyás fizetés esetében is javasoljuk a napközbeni többszöri elszámolást – hogy a kiskereskedelmi egységek ne a vásárlás után több nappal kapják meg a nekik járó összeget.

› Javasoljuk az egyszámlás adó- és járulékfizetés bevezetését.

› Javasoljuk az online pénztárgépek kötelező felülvizsgálatának vállalkozókra terhelt éves díját állami forrásból fedezni.

A vállalkozók számára óriási terhet jelent a kis értékű tranzakciók számlázásával, fizetési forgalmával kapcsolatos bajlódás. A vevő adatait tartalmazó kis értékű számla, ezek gyűjtögetése egy fájdalmas hungarikum, ami Nyugat-Európában ismeretlen, ezért – a csalásokat kiszűrni képes ésszerű korlátok mellett – indokolt a rugalmasság megteremtése.

Ugyanígy indokolt a jelenlegi, egészen abszurd helyzet felszámolása, amely rengeteg felesleges időt és pénzt felemésztve arra kötelezi a vállalkozásokat, hogy külön-külön tranzakcióként külön számlákra utalják a fél tucat adó- és járulékfajtát.

Az online pénztárgépek bevezetése egy helyes irányba tett lépésként értékelhető ugyan, de számos felesleges adminisztrációs költséggel terhelte a vállalkozásokat. Indokolatlan például az a törvényi kötelezettség, hogy az illegális beavatkozások kiszűrése és feltárása érdekében a vállalkozót terheli a nagyjából 20 ezer forintos éves kötelező felülvizsgálat. Az ellenőrzés az adóhatóság feladata, és a szervizköltségeket is az államnak indokolt állnia – ez számításaink szerint nagyjából évi 1 milliárd forintos költség.

Az EGYÜTT elkötelezett a készpénzmentes társadalom víziója mellett. A készpénzhasználatnak óriási társadalmi költségei vannak – a Magyar Nemzeti Bank számításai szerint évente több mint 100 Mrd forintot takaríthatnánk meg az elektronikus fizetés térnyerésével. A gazdaság fehéredéséből származó hatékonyság- és adóbevétel-növekedés szintén jelentős szempontok.

A fizetési módok modernizációja Magyarországon folyamatban van, de nem kielégítő ütemű – a lemaradásunk még mindig óriási. Ebben az ütemben 15-20 év alatt érnénk utol a legfejlettebb észak-európai országokat.

Lemaradásunk legfontosabb oka, hogy ugyan össztársadalmi szinten megérné, az egyes gazdasági szereplők számára rövidtávon nem éri meg a bankkártyás fizetésre való áttérés – a POS-terminálok telepítése és bérlése költséges, és a tranzakciók száma egyelőre relatíve alacsony, nem fedezi ezeket a költségeket.

A rossz ösztönzőkből fejletlen hálózat következik: a nyugat-európai 70% körüli aránynyal szemben a magyar kiskereskedelmi egységek alig negyede rendelkezik kártyás fizetést lehetővé tevő POS-terminállal. Az állami beavatkozás tehát indokolt.

A FIZETÉSI FORGALOM MODERNIZÁCIÓJÁNAK hatásai

A céges számviteli, ügyviteli élet megkönnyítése és a gazdasági élet fehérítése hozzájárul a hatékonyságnövekedéshez, az adóbevételek növekedéséhez.

3) SZOLGÁLTATÓ SZEMLÉLETŰ HIVATALOK

› Javasoljuk a sárga lap bevezetését – amely bizonyos hatósági eljárások esetében büntetés helyett először figyelmeztetést jelent.

› Javasoljuk az adóhivatali dokumentumok és online felületek kötelező (jogszabályban előírt) közérthetőségét, ezek kötelező tesztelését a felhasználókon, és a dokumentumokat fogalmazó hivatali dolgozók képzését

› A közérthetőség és átláthatóság értékeihez kapcsolódóan javasoljuk, hogy a vállalkozásindításkor minden vállalkozó kapjon egy fontos információkat, kötelezettségeket és határidőket tartalmazó útmutatót.

› Az online felületek, elektronikus adatbázisok fejlesztésével javasoljuk a többszörös adatbekérés felszámolását.

A hivatalok jelenlegi „csendőr” szerepéből fakadó bizalomhiány egy ördögi kört eredményez: gerjeszti a plusz adminisztrációt és a betarthatatlan szabályokat, és a szabályszegések pedig újra a bizalomhiányt erősítik. Ebbe a spirálba avatkozna be a sárga lap rendszere, amely megszűntetné azt a gyakorlatot, hogy a hatóságok pénzbehajtóként járnak ki a vállalkozásokhoz, és segítené a hiányzó bizalom visszaépítését.

Az óriási adminisztrációs teher a rosszul működő állam, a rossz kormányzás tünete – a hivatali dolgozók képzésére és munkakörülményeire tehát különösen nagy figyelmet kell fordítani.

Szintén a partneri szerepet erősítené a gazdasági szegmensre szabva elkészített kezdő vállalkozói adminisztratív tájékoztató csomag, amely minden hivatali kötelezettségekkel kapcsolatos információt tartalmazna, amelyet egy új cég működtetéséhez tudni kell.

Ugyanazon adatok többszöri kötelező benyújtásának felszámolása úgy válna lehetővé, hogy a céges adatok egyszeri regisztrációja után a további hivatali eljárások során az egyes állami szervek egy központi adatbázisból kérnék le a szükséges adatokat (a „once only principle” Európai Uniós ajánlásnak megfelelően). Így megspórolható számos, a statisztikai adatszolgáltatási kötelezettséghez kapcsolódó felesleges munkaóra.

A SZOLGÁLTATÓ SZEMLÉLETŰ HIVATALOK hatásai

Az átlátható és felhasználóbarát, illetve hatékonyabb, ismétléseket kiiktató hivatali ügyintézéssel csökkenthető az adminisztrációra fordított idő.

Dolgozni.
Boldogulni.

VAA.HU/DOLGOZNIBOLDOGULNI
FB.COM/VARADIANDRASALAPITVANY

Kiadja a Váradi András Alapítvány
2016